СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXV. Ч. 106. Джерзи Сити, Н. Дж., понеділок, 9. мая, 1927. VOL. XXXV. No. 106. Jersey City, N. J., Monday, May 9. 1927. THREE CENTS

ЛЕҐІСЛЯТУРА СТЕЙТУ ВИСКАНСИН ВИСИЛАЄ ПЕТИЦІЮ ДО ФУЛЕРА

ОБІ ПАЛАТИ ПРОСЯТЬ ГУБЕРНАТОРА О ВЧАСНИЙ РОЗСЛІД.

БОСТОН, Месечузетс, 6. мая. — Губернатор сього стейту Фулер дістав нині велике число протестів проти трачення Сака й Ванцетті. Межи письмами була петиція обох палат леґіслятури стейту Висканзина, в якій проситься Фулера здержати виконання кари смерти над двома засудженими та почати як найскорше слідство над їх справою. Під петицією підписаний заступник губернатора стейту Висконсина, президенти обох палат леґіслятури, 7 сенаторів і 59 асемблиєменів.

Виконавчий комітет Федерації Праці стейту Месечузетс віс до Фулера петицію, в якій домагається як найскоршого зарядження нової розправи.

Один італійський іміґрант пробував приліпити на міський будинок налїпку з написом: „Сако й Ванцетті не повинні вмерти". Один полісмен спіймав його на сьому та поставив на суд. Міський судия дав йому 20 долярів кари.

В нюйорській дільниці Бронксі було на вічах за помилуванням Сака й Ванцетті, устроєних місцевими соціялістами, коло 5 тисяч людий.

ПРЕДСТАВНИК КУЛИДЖА ДОВОДИТЬ ДО ЗАВІШЕННЯ ОРУЖА В НІКАРАҐВІ.

ВАШИНГТОН, 6. мая. — Генрі Л. Стимсон, особистий представник президента Кулиджа в Нікараґві, повідомив президента, що йому вдалося довести воюючі зі собою партії в Нікараґві до завішення оружа та до заключення такої умови, що вона певно доведе до замирення краю.

Після сеї умови, обі сторони мають зложити оружа, Діяс має задержати владу до нових виборів, які мають відбутися в 1928. році під доглядом американського уряду. Американський уряд має признати відтак правним урядом той уряд, який вийде побідником з тих виборів. Тепер Діяс має проголосити політичну амнестію для всіх ліберальв, що воювали проти нього.

ПЕРШІ ПРИЗНАКИ ОСЛАБЛЕННЯ ПОВЕНИ.

НЮ ОРЛІНС, 6. мая. — Води в ріці Міссісіпі вже перестали прибувати. Верх повени вже зближається до гирла ріки. Тут зібрано велике число робітників для охорони прибережних там.

Тимчасом ратункова акція поступає вперед. По заллятих околицях розїзджають моторові та звичайні лодки, шукаючи за людьми, які сховалися від води на вистаючі предмети, як телеграфічні стовпи, дахи й дерева. До таборів, уряджених Червоним Хрестом, ще далі напливають тисячі втікачів.

СТУДЕНТИ НА ПОМІЧ ЖЕРТВАМ ПОВЕНИ.

НЮ ЙОРК, 6. мая. — Двіста студентів і студенток Нюйорської Підготовчої Школи в Брукліні винесли на своїх зборах резолюцію, щоби не їсти снідання в понеділок, а зате сі гроші віддати американського Червоному Хрестови, на ратунок жертв виливу ріки Міссісіпі.

СМЕРТЬ ВЕЛИКОГО АМЕРИКАНСЬКОГО ВИНАХІДНИКА.

ЛЕЙК ГОПЕТКОНҐ, Ню Джерзі, 6. мая. — У власнім домі в сій місцевости помер нині від жолудкового рака один з найбільших американських винахідників Гадсон Мексим.

Родився він 74 роки тому. Почав він своє життєву карієру як друкар. Став опісля вчитися в школах механіки й природних наук та почав скоро придумувати всякі нові річи до поправи ріжних промислів. Остаточно перейшов він до промислу виробу оружа й вибухових матеріялів, отже ріжних воєнних средств, і на сьому полі добув собі світову славу винаходом скорострільного кріса, бездимного пороху, та такого сильного вибухового средства, що вистрілена ним куля пробиває грубий сталевий панцир. Сі два послідні винаходи перевели у воєнній штуці справдішну революцію.

Він мав великий вплив на вмішанне Америки в світову війну. Працював він над своїми винаходами до послідного року свого життя.

ПРОЄКТ СКАСОВАННЯ ПРИСЯЖНИХ СУДДІВ ДЛЯ МАЛИХ СПРАВ.

НЮ ЙОРК, 6. мая. — Федеральний прокуратор Чарлз Тател виступив з проєктом зміни судового поступовання в тому напрямку, щоби на будуче не покликати лави присяжних суддів для розгляднання менче важних справ. У таких справах судити малиби самі судді, як се є звичаєм у ріжних державах європейського континенту.

ТАЄМНИЧИЙ ВИБУХ У АВТОМОБІЛЕВІЙ СТАЦІЇ.

НЮ ЙОРК, 6. мая. — У канцелярії підприємства „Слов Тексикеб Ко." на Двайцять-Третій Вул. коло західного порожу случилася експльозія, якої причина ще й досі не вислїджена. Від вбуху згинуло 7 людий, а 18 других віднесло тяжкі рани. По вибусі наступив пожар, який сторожа вгасила з великим накладом праці.

ЗАБРАЛИ СЛОНІВ ЗА ПОДАТОК.

ВІДЕНЬ, 5. мая. — З тутешного цирку забрав податковий уряд 24 слони а те, що властитель не заплатив належного податку. Слонів приміщено в Шенбрунї в зоольоґічнім городі. Та мають з ними чисте пекло, бо слони не хочуть слухати нових господарів. Здається, що віддадуть їх таки назад властителеви, бо не можуть дати собі з ними ради. А властетель приглядається тому і сміється в кулак.

ТЮРМА І НАГАЇ ЗА НАПАД.

Джан Мавс, недавно прибувший з Німеччини, дістав два роки тюрми і буде битий два рази нагаями за неприличний напад на пятилітну дівчину у Вест Кілдонан (Канада). Судя Нобел, котрий наложив найвищу кару, заявив, що це „найбільше відразливий і дикий" злочин з яким він мав до діла за свойого урядування. По упливі тюремної кари буде Мавс депортований. Пять нагаїв дістане за один місяць, а других пять за півтора року.

ВЕЛИКИЙ НАПЛИВ ІМІҐРАНТІВ ДО КАНАДИ.

На стації обох залізниць у Вінніпегу надходять довжезні потяги, котрі тисячами привозять іміґрантів зі всіх майже країв Европи. Дня 30. березня приїхало 1732 іміґрантів, між котрими були дві малі дівчині з Норвеґії, котрі по смерти матері пустилися самі в дорогу до батька в Саскачевані. На другий день рано знов приїхало 1,500 іміґрантів. Між прибувшими є богато Українців з Чехословаччини і Польщі.

НОВИЙ ГР.-КАТ. ЕПИСКОП.

Дня 25. березня ц. р. відбулося в Римі, в церкві св. Климента, урочисте рукоположення новоіменованого епископа для пряшівської епархії (Словаччина) преосвященого Павла Гойдича ЧСВВ. В тій самій церкві висвячено недавно болгарського гр.-кат. епископа Куртева. Святителями були: еп. крижевацький Діонізій Няраді, еп. перемиський Й. Коциловський і еп. американських Українців К. Богачевський. — („Діло").

ЧОТИРИ МІСЯЦІ ТЮРМИ ЗА ДВОЖЕНСТВО.

Перед ярославським судом став селянин Данило Савуляк, обвинувачений за двоженство. Савуляк оженився в 1917 р. з Катериною Мазуркевич. Після війни не вернув до тої своєї жінки, але повінчався в друге з вдовою, Катериною Маґа. Його засудили на 4 місяці тюрми, а друге його подружа визнали неважним.

АСІНІБОЙН ЗАДИВИВСЯ НА МІСІСІПІ.

Позавидував малий Асінібойн ріці Міссісіпі і також виступав з берегів. В Брендоні (Канада) около 50 домів залляла вода. Взагалі місцевости над рікою о скільки не потерпіли від повени, то є загрожені.

ЗА ТЕ, ЩО ХОТІЛА БУТИ РАБІНИХОЮ.

Рабін з Радимна на свою біду їздив до Америки, щоби роздобути долярів. В Ню Йорку познакомився з 60-літною бабою — Златою Рубін. Її чоловік вмираючи, просив рабіна, щоби опікувався Златою. Рабін згодився радо, бо Злата мала доляри. Та ось підстаркувата жінка забажала стати рабінихою. А рабін мав в Радимні жінку і купу дітей. Проворна баба так обмотала рабіна, що зі страху мусів з нею взяти цивільний шлюб. Опісля рабін вернув до Радимна. Злата не всиділа в Америці, виїхала за рабіном і зачала помпувати його кишеню. Дійшло вкінці до того, що рабін мусів запізвати Злату до суду. І ось в Перемишлі відбулася недавно розправа. В чорнім світлі вийшов з розправи тип старої відданиці, Злати, але в поганому світлі показався й рабін, який полакомився на доляри і попав в сіти крутої баби, що зуміла примусити його до двоженства. Злату Рубін засудив суд на 6 місяців вязниці. Проти рабіна ведеться слідство за двоженство.

ЗА ЧИМ ШУКАЮТЬ ПОЛЬСЬКІ ПОЛІЦАІ.

Дня 22. березня ц. р. урядовець філії „Просвіти" в Глинянах, увійшовши до канцелярії філії, сконстатував вдом до шафи і брак 50 золотих, зложених з розпродажу календаря. Дав теж негайно знати на поліцію, щоби та перевела вступне слідство. Командант постерунку Косярскі явився, розпитував широко й відійшов в год. 11-тій рано. По обіді, в год. 4-тій прийшов Косярскі в асисті другого поліцая й урядника громадського, позабув уже якось за справу влому, а звернув пильну увагу на етноґрафічну карту Европи з означенням меж України. Карта ця, це оригінал, дарований філії „Просвіти" ст. філ. п. Кулицьким Миколою. Глинский Шерльок-Гольмс своїм всевидючим зором доглянув крім того ще завішену на стіні другу літографовану етноґрафічну карту України й так з місця, на стоячку почав робити під замітом § 65 (!) вступні доходження, викрикуючи, що він мощю уряду, що голову, д-ра Рибака завзиває „до порядку", коли той звернув увагу, що прийшов за вломниками, а не за картами і т. д. Від того часу провадить слідство наш Шерльок-Гольмс на право й на ліво за карти України, а за злодіями у нас шукати нема кому.

90-ЛІТНА ЖІНКА ТРИМАЄ ДІМ В ПОРЯДКУ.

Пані Сара Гикерсон Бейс, з Фултон, Мо., котра має вже 90 літ, виконує ще хатну роботу. Вона пече та варить, також увихається по хаті з мітлою чи стиркою так, якби молода жещина. В її домі завше чисто і все в порядку. Ті, що мали нагоду бути на обіді святкування її 90-тих уродин, кажуть, що вони ще ніколи не їли такого смачного обіду.

ПЕС СПРИЧИНИВ СМЕРТЬ РОДМЕСТРА.

Пес став причиною смерти родместра О'Конела з Війбори, Саск. Родместер випробовував спідер (газоліновий візок, котрим їздиться по шинах) у Стофтон. Пес вибіг перед спідер, спідер вдарився в него і вискочив з шин та прикрив собою О'Конела. Два инші чоловіки, що їхали з О'Конелом, повипадали також, але тільки поздирали собі шкіру. То О'Конелови спідер поломив груди і він до чотирох годин помер. Пес, що наробив лиха, вийшов цілo, хіба що трохи переляканся.

СПРОДАЛИ ВЯЗНИЦЮ, БО НЕ БУЛО АРЕШТАНТІВ.

Перед кількома місяцями мунiципальна рада міста Лондондері, Нова Скошія, ухвалила, щоби спродати мунiципальну вязницю через те, що через багато літ до неї не був засуджений ані один чоловік. Вязниця була побудована 1882 р.

ЧОЛОВІК, ЩО ВІДРУБАВ СОБІ НОГУ...

Цілий Відень, не зважаючи на передвиборчу горячку, був кілька днів під враженням сензаційного процесу проти молодого супружа Мареків. Справа ця набрала такого розголосу через те, що герой цього процесу Марек, що подавався за інженіра-винахідника, заасекурувався перед роком від нещасливого випадку на суму 400,000 долярів і безпосередньо по заплаченню першої премії — втратив ногу, нібито наслідком нещасливого випадку. Всі пошани вказували на те, що діло тут у величезному ошустві. Марек відрубав собі ногу або сам, або — що правдоподібніше — зробила це його преґарна жіночка, задля примх і вигод якої він попадав чимраз більше в довги і вкінці вхопився аж такого засобу, щоб її і себе вповні забезпечити. Віденський процес, що мав богато цікавих моментів, вівся проти Марека і його жінки за очернення ними і клевету на лікарів-спеціялістів, які оглядали після катастрофи ногу Марека і які нібито поробили на ній карби, аби виглядало, що ногу відтято кількома ударами сокири (так у дійсности було), а не одним ударом сокири-машини, як упевняв обвинувачений. Обоїх обвинувачених засуджено за клевету, кинену на лікарів, по кілька місяців вязниці. Незалежно від цього засуду прийде ще до другого процесу Мареків, тим разом з „Англьо-Данубіян - Льойдом", в якому Марек заасекурувався був від нещасливого випадку. Обоє відсиділи вже свою кару, перебувши кілька місяців у слідчій вязниці. Тепер звернулися до цієї славної пари ріжні фільмові товариства з предложенями сфільмувати їх, а одночасно він, Марек, має виголосити у Відні прилюдний відчит у найбільшій салі про свої мнимі винаходи (він має всього 23 роки). Як не як, а до гроша ця помислова пара прийде.

БОРОДІН ПРО ВІДНОСИНИ В КИТАЮ

ДУМАЄ, ЩО ТІЛЬКИ НАЦІОНАЛІСТИЧНЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО В ГАНКОВ МОЖЕ ОБЄДНАТИ КРАЙ.

ГАНКОВ, 6. мая. — В розмові з американським кореспондентом висловився совітський дорадник Бородин про ситуацію в Китаю так:

Націоналістична революція була би обєднала весь Китай і завела порядок, колиб чужинецькі держави не виступали ворожо проти правительства в Ганков, яке одиноке уявляє собою реальну силу. Бородин перечить істнованню якоїнебудь звязи китайського уряду в Ганков з Москвою та подає, що він прибув до Китаю з власної ініціятиви. Надто підносить, що Китай не надається до комуністичного перевороту, по тій простій причині, що тут панує загальна нужда. Можливо заводити комунізм в Злучених Державах, де є багацтва, але не в Китаю.

На думку Бородина генерал Ченг Кай Шек порядку не заведе, бо в армії повно всяких авантуристів, які держаться його тільки задля наживи. Найкраще було би для Китаю і других держав, колиб вони забрали з Китаю свої воєнні кораблі, а правительству в Ганков дали позичку, щоби можна поправити долю селян. Не вірить одначе в те, щоби Америка згодилася на таку політику, бо поводиться в Китаю подібно як Англія, себто як імперіялістична держава.

ОБРАЗИ З ЕКОНОМІЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ В ЖЕНЕВІ.

ЖЕНЕВА, 6. мая. — Три квестії піднесено на сегоднішній сесії світової економічної конференції: Совіти, Китай і гуму.

Найбільше цікавиться одначе делеґати тим, яке становище займе совітська делеґація, яка прийде завтра до слова. Німці бояться, що совітський представник М. Осінський вирве їм з уст їх адут, а то зачне критикувати плян Доса та заявиться за анулованнем репарацій та всіх воєнних довгів.

Між американськими і англійськими делеґатами приходило до „джентельменської" виміни гадок в справі гуми, якої продукція майже в цілости в англійських руках, хоч сама Англія зуживає всего 7% цеї продукції.

Совіти будуть заявлятися за отвертою іміграцією, осуджуючи в той спосіб американську іміграційну політику та за усуненнем імперіялізму, який одинокий робить найбільші перешкоди в економічнім обєднанню.

Хуан Хао, секретар китайської делеґації говорив про китайські відносини і домагався, щоби держави трактували Китай на рівні з другими, а не експльоатували його. Китай повинен мати право так як другі повести таку економічну політику, яка йому вигідна, а не бути на ласці чужинецьких держав, які накладають такі цла, які їм подобаються.

ПРОПАВ СЛІД ПО ЛЕТУНАХ.

ПАРИЖ, 6. мая. — Нема вістки про французьких летунів, що виїхали з Сенигалю до Полудневої Америки і повинні вже бути на місци в Бразилії. Аеропляном проводив капітан Сен Ромен. На 200 миль від бразилійського побережа одержано по радіо від него відомости, а потім годі вже було з ним получитися. Побоюються, чи не случилася яка катастрофа.

НУНҐЕССЕР ГОТОВ ДО ЛЕТУ ПОНАД ОКЕАН.

ПАРИЖ, 6. мая. — Вже пороблені всі приготовання до лету з Парижа до Ню Йорку. Капітан Нунґессер ходить нервовий і жде на добру погоду. Як тільки одержить відомости про відповідну погоду, сейчас вилітає. До лету все вже готове. Треба тільки налляти газоліни, що займе всего пів години часу. До літака нікого не пускають. Яких 75 жовнірів стереже входів. Не пускають навіть репрезентантів преси, бо це дуже денервує Нунґессера. Всім кораблям на океані поручено слідити за літаком, який помальований на біло і легко його пізнати.

Нунґессер хоче виїхати чимскорше, щоби не дати себе випередити американським летунам, що рівнож ждуть на добру погоду і хочуть пуститися в дорогу з Ню Йорку до Парижа.

ПОЛЬЩА ПРОТЕСТУЄ.

ВАРШАВА, 6. мая. — Під напором загальної опінії польський уряд заграничних справ мусів вислати через свого берлінського посла ноту до німецького уряду заграничних справ з протестом проти мови заступника канцлера Гергта, який зазначив, що в Европі неможливе Східне Льокарно, як довго Польща має Горішний Шлеск і данціґський коридор в своїх руках.

Німці, як доносять, будуть відповідати на цей протест коротко, але в дуже рішучім тоні.

КЛОПОТИ З ДЕМОНСТРАЦІЄЮ НІМЕЦЬКИХ РЕАКЦІОНЕРІВ.

БЕРЛІН, 6. мая. — Побоюються кривавих терть між комуністами а крайними німецькими націоналістами, які скликують на сю неділю великий зїзд, в якім возьме участь яких 75.000 членів їх організації. Міська поліція готує поготівле з 18.000 полісменів а кромі того замовлено три панцирні поїзди.

СУД НАД ЖІНКОЮ БОРОДИНА БУДЕ ЯВНИЙ.

ПЕКІН, 6. мая. — Суд над жінкою Бородина і її товаришами, яких прилапано на кораблі Память Леніна і посуджено о заговір проти правительства, буде явний. Всіх їх засудять правдоподібно на вигнанне з Китаю.

ТЕПЕР ПРИЙМАЄТЬСЯ ЧЛЕНІВ БЕЗ ВСТУПНОГО

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

НЕ БУДЬМО РОЗУМНИМИ АЖ ПО ШКОДІ

Сими днями донесено до Головної Канцелярії У. Н. Союза про смерть гр. Григорія Машталера, члена У. Н. Союза в Сейнт Луисі, Мезуре. Покійний мав нещастє при праці; триби схопили йому ногу та поломали так, що треба було її відтяти. Та й операція не помогла, і нещасний по трох днях страшних мук помер.

Пішов відтак похорон, в якім Братство, відділ 179. У. Н. Союза, до котрого покійний належав, брало живу участь. Відділ відтак заопікувався вдовою й сиротами по свому членови, а його уряд віднісся до Головної Канцелярії Союза в справі допомоги. Все пішло звичайною в тому случаю дорогою.

Однак, як докосить гр. Теодор Владика, секретар того Братства, з нещасною смертю покійного Григорія Машталера могла скоїтися ще більша трагедія. Кілька місяців тому назад саме до сього громадянина підсувалися ріжні людці з підшептами, щоби він покинув У. Н. Союз.

Се певно було з нагоди боротьби за відношення церкви до народа. Видно, загорілі приклонники думки, що нарід має служити церкві, а не церква потребам народа, хотіли скористати з релігійности покійного, щоби його відтягнути від організації, яка стоїть на становищи, що церква має служити потребам народа, бо коли нарід віддасться під панованне церкви, то вороги народа, захопивши в свої руки провідників церкви, можуть легко завести цілий карод у своє ярмо.

Секретар підчеркує зрозумінне справ обезпечення в покійного гр. Григорія Машталера, котрий не дався на підшепти, але вистояв при організації. Слушно додає від себе секретар відділу:

„І хтож бувби заопікувався тою вдовою й сиротами по покійнім Григорію Машталері, якби він був так послухав ради підшептувачів та покинув У. Н. Союз та Братство св. Володимира? Чи ті, що тоді йому на вухо нашіптували покидати організацію, булиби тепер віддали належну послідну прислугу покійному? Чи вони моглиби заопікуватися на місци вдовою й сиротами, як се потрафило зробити Братство? Чи вони моглиби дати вдові й дітям запомогу, яку дасть У. Н. Союз? Як покійний був цілий і здоровий, то вони були коло нього, а де булиби ті опікуни нещасного іміґранта, готові на всякі підшепти, як йому случилося нещастя? Де вони тепер?"

ЩО ДУМАЄ СТАРИЙ КРАЙ ПРО БОРОТЬБУ В АМЕРИЦІ

ЗАЦІКАВЛЕННЄ ЖИТТЄМ АМЕРИКАНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ ЗРОСТАЄ.

РІДНИЙ КРАЙ ОСУДЖУЄ ПОЛІТИКУ ЕП. БОГАЧЕВСЬКОГО.

Хто тільки мав нагоду говорити з передовими громадянами в старім краю про американські справи, мусів прийти до переконання, що не то загал, але навіть чільні наші люде не визнаються в наших відносинах. Не знаючи тутешних обставин, ставлять дуже часто до нас такі вимоги, які тут не можливі до виконання, покликуючися при тім дуже часто на письмо якогось нашого іміґранта, який прислав $2 чи $5 на „Просвіту" чи Рідну Школу, а при тім „вшкварив" палке письмо з закликом, що примівом У. Н. Союз може „легко" зібрати $200.000 або й міліон на якусь старокраєву ціль і т. п.

Та від якогось часу можна завважити в краю певну зміну. Український щоденник „Діло" подає систематично в сталій рубриці „ЗА ОКЕАНОМ" ріжнородні відомости про наше життє в Америці. Пишуть про нас вже і другі часописи. І це добре, бо коли це потреває довше, будуть могли наші браття в старім краю набрати звільна поняття про наші здобутки і про ті важкі умовини, серед яких нам доводиться продовжувати нашу національну екзистенцію.

Бо так, як ми цікавимося всіми нашими проявами народного життя на рідній землі, повинна і рідна земля цікавитися нами. Нас не повинна лучити тільки грошева збірка, себто доляр, але і українське серце, спільні почування і спільний ідеал. Тому з приємністю підчеркуємо, що в старім краю знайшлися вже люде, що глядять на Українців в Америці не як на дійну корову, але як на своїх братів, яких радощами і болями вони жиють, яких долею вони зацікавлені.

Нам доводиться тепер читати на сторінках краєвої преси відомости про У. Н. Союз, про Сиротинець, який задумуємо будувати, про наші свята в память Франка чи Шевченка, про наші маніфестації, про зїзди і конґреси, про Обєднаннє і т. п. А навіть згадують за „Свободою" про Гаркавенка, тільки додають, що це „Свобода" робить мабуть Гаркавенкови американську рекляму, коли пище, що 40 людей гне на його голові залізну шину, бо в це годі повірити. От бачите, навіть в тім помиляються наші браття. Бо Гаркавенко мимо їх сумнівів таки залізні штаби гне.

Та вже найбільше місця присвячують старокраєві часописи тій боротьбі, яка тут ведеться проти політики епископа Багачевського. Всі часописи осуджують як найострійше ту анархію, яку спричинив в рядах української греко-кат. церкви епископ Богачевський враз з своїм помічником д-ром Назаруком.

„Діло" в числах: 41, 47, 64 і других подає точні звіти з церковного конґресу в Филаделфії враз з резолюціями а рівнож і ухвали зі зїздів українських гр.-кат. священиків. Найбільше похитують в краю головами над „викляттями", якими обложив еп. Богачевський учасників церковного конґресу. Одні уболівають над тими фатальними промахами еп. Богачевського і над його нещасною політикою, а другі кажуть, що це неймовірне і не трактують еп. Богачевського серіозно. Пишуть: („Рада" ч. 20):

Не засміється навіть кінь
У львівськім маґістраті;
І ти, мій братіку, хоч гинь,
Так сумно в нашій хаті.

Тебеб направду обхопив
Правдивий гумор шевський,
Колиб тебе не звеселив
Епископ Богачевський.

„Новий Час" (ч. 32) скидає головну вину в тій боротьбі на д-ра Назарука, бо без него не був би еп. Богачевський чувся всилі повести боротьбу проти Обєднання, У. Н. Союза і других, не був би взявся защіплювати насильно Скоропадщину в Америці та розбивати в той спосіб Січову Орґанізацію і весь загал.

„Український Прапор" (ч. 6) підносить між иншим таке: „Обі порушені тут американські справи — січових орґанізацій та церкви — звязані з лиховісним іменем д-ра Осипа Назарука. Просто й вірити не хочеться, що одна однїська людина в силі наробити стільки лиха у світських та одночасно у церковних орґанізаціях і стільки замішання внести поміж наших заокеанських братів. Колиб у нас ті Назаруки виявили таку силу енерґії у творенні, що її виявляють у руйнованні, то не збиткувалисяб над українським народом вороги так, як збиткуються нині".

„Український Голос" (ч. 12) пише в статті „Американські болячки" таке:

„Гр.-кат. церква в Америці за три літа правління епископа о. Богачевського опинилася над берегом пропасти. Духовенство і нарід, щоб ратувати церкву, висилали меморіяли до Ап. Делеґата, а коли це не помагало, взялись до боротьби. Дійшло до того, що скликано конґрес. Дня 29. грудня зїхалося до Филаделфії 114 делеґатів з 84 парохій, які ухвалили ряд резолюцій. Між иншим ухвалено не платити катедратика до рук епископа, але до рук Комітету, який вибрано на церковнім конґресі. У відповідь на це епископ викляв з церкви 11 провідників церковного конґресу, а у відповідь на це нарід вибрав всіх виклятих на становища парохіяльних урядовців.

Через те боротьба між еп. Богачевським а вірними так загострилась, що майже виходу з ситуації нема. З добре поінформованих кругів подають, що епископа завізвано до Риму по причині того хаосу, який повстав в дієцезії. Чи верне еп. Б. на свій престол, годі вгадати, але і для него і для гр.-кат. церкви булоб спасенням, колиб не вернув".

Дальше передає цей часопис причини, які довели до боротьби громадянства з епископом та підносить, що еп. Богачевський „не вміє обходитися з людьми і густо-часто цілу увагу зосереджував на дрібницях, або на формальностях".

„Приказую, так мусить бути" — це були завжди перші і основні слова епископа". Або таке: „еп. Богачевський не знає компромісу, він чоловік безоглядно впертий". Таку характеристику еп. Б. подає „Український Голос", а згадуючи про безоглядні його укази, підносить: „Таким його указом була заборона відправляти панахиду за Івана Франка в 10-літну річницю його смерти. Мало того, еп. Богачевський віднісся з острим письмом до галицьких єрархів, щоб вони вступили в його сліди. Це домагання еп. Богачевського сповнив тільки перемиський епископ — инші відмовили. Не помогли арґументи і американського гр.-кат. духовенства, яке вказувало на польського поета Каспровича, котрого релігійний світогляд був такий самий, що і Франка, а незважаючи на це, краківські єзуїти в своїм орґані „Пшеґльонд Повшехни" візвали своїх читачів до складок на памятник Каспровича".

Послідне число „Діла" (ч. 87), яке щойно надійшло з краю подає вже вістку про суспензу о. мітрата д-ра Жука, відомого в цілім краю зі своєї церковної і громадянської діяльности та загальної симпатії. В ту відомість прямо повірити не хочуть в старім краю і питають, коли це має бути правда, то „Невже нема нікого, що погамував би епископа Богачевського?"

Оттак вкоротці з публіцистичного обовязку передаємо наведені голоси старокраєвої преси, щоби наше громадянство орієнтувалося щодо того, як відноситься рідний [illegible] й до теперішньої боротьби в Америці.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Тов. Запорожська Січ, від. 367, повідомляє, що мітінґ відбудеться о 7.30 вечером, в вівторок, дня 10. мая, в гали парохіяльній, 305 Hudson Ave. На порядку нарад будуть важні справи до полагодження, то кождий член має 4явитися на мітінґу. В. Пукіш, предс.; Мих. Антонів, секр.

КОМУНІКАТ

Церковного Комітету для Оборони Укр. Гр.-Кат. Церкви в Злучених Державах (ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ).

Збірка на конґресі в Филаделфії, Па.	$284.00
Прихід з розпродажі відзнак	22.25
Катедратик заплатили досі слідуючі парохії:	
1) Amsterdam, N. Y.	$ 6.00
2) Ansonia, Conn.	20.00
3) Auburn, N. Y.	10.00
4) Akron, Ohio	6.00
5) Allentown, Pa.	20.00
6) Bayonne, N. J.	15.00
6) Berwick, Pa.	5.00
8) Bethlehem, Pa.	10.00
9) Bridgeport, Conn.	5.00
10) Cohoes, N. Y.	14.00
11) Carnegie, Pa.	21.50
12) Centralia, Pa.	5.00
13) Chicago, Ill.	10.00
14) Carteret, N. J.	9.00
15) Coatesville, Pa.	18.50
16) Cleveland Ohio	36.00
17) Desjodge, Mo.	5.00
18) Elizabeth, N. J.	10.00
19) Frackville, Pa.	5.00
20) Ford City, Pa.	10.00
21) Glen Lyon, Pa.	25.00
22) Hartford, Conn.	5.00
23) Herkimer, N. Y.	10.00
24) Little Falls, N. Y.	10.00
25) Madison, Ill.	5.00
26) McKees Rocks, Pa.	30.00
27) Manchester, N. H.	13.00
28) McAdoo, Pa.	15.00
29) Minersville, Pa.	10.00
15) Nanticoke (Rhone), Pa.	15.00
31) Newark, N. J.	10.00
32) Perth Amboy, N. J.	47.86
33) Pittsburgh, Pa.	15.00
34) Riverhead, N. Y.	15.00
35) Rome, N. Y.	10.00
36) Shamokin, Pa.	10.00
37) Shenandoah, Pa.	5.00
38) Spring Valley, N. Y.	5.00
39) Utica, N. Y.	10.00
40) Wheeling, W. Va.	10.00
41) Wilmington, Del.	10.00
42) Yonkers, N. Y.	45.00

ЗАГАЛЬНИЙ ПРИХІД:

1. Зібрано на Конґресі	$284.00
2. З відзнак	22.25
3. Катедратик	571.86
Разом	$878.11

ЗІСТАВЛЕННЄ:

Прихід	$878.11
Розходи	483.68
Остає в касі Комітету з кінцем квітня 1927	$394.43

ЗА КОМІТЕТ:

Т. Грицей, предс.; І. Ваверчак, касієр.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

М. Т-т, Фил. — Просимо на другий раз присилати нам самий витинок з ґазети, а не його копію. Підчас переписування, навіть науважнійшого, попадають похибки. Те, що американська ґазета напише, ще не є доказом, що справа дійсно так маєтьсея. Се часто тільки погляд репортера, чи навіть фальшива вістка, інспірована одною з інтересованих сторін. З тої причини, в справах правних добре булоби мати таки рішенне суду.

Витинки з ґазет надіслали: гр. М. Шульган, Питсфілд, Мес.; безіменний з Шикаґо, Ил.

ВІДГУКИ ЧИТАЧІВ НА ДОПИСИ.

Гр. Григорій Чорній, з Болтимор, Меріленд, пише:

„В Свободі з дня 4. мая сього року бачив я в Переписці Редакції, що гр. Григорій Шулька заперечує попередну допись Йосифа Семенкова про аґітацію о. Маньоського проти Свободи. В імени правди хочу я ствердити, що о. Маньоський нападав на Свободу та закликав, аби її не читати. Про се може посвідчити ціла болтиморська громада. Хибаж аґітацією проти ґазети не назвемо лишень виривання ґазети з рук читачеви! Вистарчить переконуванне, щоби її не читати".

В тій самій справі пише ще один урядник тої самої парохії в Куртіс Бей, який просить покищо задержати його імя в тайні:

„Пан Шулька думає, що дописуватель не може знати, що в церкві діялося, коли дописуватель до церкви не ходить. Се відомо, є чиста помилка так думати. Є люди, що до церкви не ходять, а знають дуже добре, що в церкві діється; а є знова люди, які до церкви ходять а не знають, що там діється. Я можу посвідчити, що правдою е, що о. Маньоський веде в Куртіс Бей аґітацію проти Свободи ще від часу, як Свобода проголосила заклик за святкованнем памяти Івана Франка. І на проповіди приватно він говорить, щоби люди не читали Свободи, яку він звичайно називає шматою. З його проповіди виходить, що люди мають слухати своїх священиків на сліпо. Громада майже вся є проти такого проповідування".

Василь Бобрів (Смутний).

РУЇНА.

(Спогади звичайного старшини).

(20)

(Докінчення).

Решта дивізії перебувала в невеликому селі Майданецькому. Продержавшись у Тальному з дві години, щоб дати можливість піхоті трохи відійти, кіннота покинула залізницю. Але очевидно Москалі мали занадто суворий наказ поконати нас, бо не відставали, висючи на наших пятах.

Майже трапом, тобто майже бігли, а не йшли на велике містечко Торговицю, на Синюсі — значить знов на Херсонщину. На мапі значилося, що в Торговиці є міст, але коли ми увійшли до неї, мосту не було і в помині. Тут здибали запорожців, котрим не повелося під Голтою і то завдяки їхній безпечности. В ночи, коли вони спочивали, наче в глибокій резерві, а не на партизантці, червоні атакували й богато потрусили першу дивізію.

Лише подивились на містечко, тай знову бігти, тепер уздовж Синюхи на північ до с. Скальова, де напевно мав бути міст. Завдяки нашому хуткому відходові, москалі на час загубили слід по нас. Спокійно не хапаючись переправилися знов на Херсонщину, пропускаючи поуз себе инчі частини, аж покіль не перейшли всі. Стоючи так близько от такого міста, як Архангелгород, гріх було не використати, тим більше, що майже усі козаки були босі. Одержавши кілька мішків цукру та соли поїхали міняти на чоботи. День був мрячний, падав дрібненький дощик, тумани гадюками лізли над мокрою набухшою землею й тому трудно було роздивитись, що то за місто; зате добре пізнали мешканців, коли опинилися на базарній площі. Вже майже покінчили з торгом і хотіли вертати, відчуваючи інстинктом небезпеку, коли молоденька жидівочка зявилася на возі якогось дядька:

— Товарррищи!... — заверещала, наче сука, мов горохом сиплючи потрійними р.; — Чово ви смотрите на етіх гайдамак. Ми не должни їх пустіть отсюда живими. На другой стороне стоять красноармейци, которіе знают уже і сейчас прибудут.

Юрба почала сходитися, загачуючи нам дорогу. Мій помішник Статуїв не дав більше їй говорити, загнавши кулю в лоба ораторці. Ми рушили і юрба розступилася з звірячими поглядами провожаючи. І був час. На річці вже пливло кілька човнів з червоноармійцями. Одно ми скористали з тої пригоди. Ми точно знали, що москалі є в Торговиці. За це спасибі жидівці.

Того ж дня відділ вісімдесять людей з двома кулеметами під керуванням сотника Рукавички прилучився до нашої дивізії — то були повстанці з Немирова, переважно галичане. Це наддало над духу. Ми зачали „пухнути".

Тепер ми пішли на Єлисавет. Попробувавши Гайсина, ми стали сміливійші, не боялися так бою, як перше й остаточно увірували у своїх командірів, а з окрема у Тютюнника.

Запорожці йшли на Бобрицьке, ми на Рівне. Рано вийшов я, як кватирер з Рівного в напрямку Бобрицького. Вже й жайворонки цвірінькають десь у безголових соняшниках, сонце вище підбивається. Ідемо, поглядаємо по боках. Якийсь обоз спускається з гори. Я обдивився своїх хлопців: чи не видно верхів — нема. Зрівнялися. На передній фірі чоловік з довгим носом та вислючими вухами у студентському кашкеті.

— Звідкиля? — питаю.

— З Бобриньця — відповідають на „общепонятному". Так само на „общепонятному" ж питаюся, хто вони. Мовчки подає посвідку з совітською печаткою. Читаю. Предсідатель исполкома. Беру у других посвідки і трохи не скрикнув з радости. Самий цвіт бобринецької адміністрації. Тут тобі і начальник аґітпросвіти, і чекист з помішником і навіть „секретная сотрудница особого отдела". Після короткої розмови поїхали далі, наказавши дядькам, що везли начальство вертатись до дому і мовчати, що бачили і що чули.

Мета взяти Єлисавет не здійснилася. Занадто великі сили були червоних. Оминули й пішли далі на Миколаїв. Мені здається, що рух цей викликаний був тим, що Тютюнник добре знав місцевість цю і коли був начальником штабу у Григорєва, оперував у тому районі. Вже підсохло й по дорогах, не то що по горбах. Весна стояла справжня, й підчас походу кожухи лежали на возах, а козаки весело бігли, не відчуваючи гострої потреби чобіт. Надходив наш час, але разом з ним наближалися серійозні події, про які ще не знали, але добре відчували.

XIII.

Завданням української армії не були карні експедиції й тому „вибрик" Архангелгородських міщан лишився так, без подяки. Тай часу не було, хоч поучити цей большевствуючий елемент було потрібно. Ох і потрібно. На другий день мали йти далі.

Тяжко двома словами описати той день. І осінь і не осінь та й на весну не було похоже, хоч і березень стояв на дворі. Так чорт зна що, тай годі. Одиж такого чорт зна, якого дня, вартові наші помітили на тому боці ватаґу людей, навіть з обозом. Звичайно, налагодились, думаючи, що москалі і яка то радість повстала, коли довідалися, що то повстанці. Хоч їх і не багато було, та не в кількости справи, а в моральній допомозі, якої нам було потрібно більше ніж фізичної. Їх було вісімдесять чоловіка з двома скорострілами. Аж з самого сливе Немирова на Брацлавщині „гналися" вони за нами, та годі було дігнати. Окрім моральної підтримки ми одержали й фізичну, досить поважну по тих маштабах.

Весело гомоніли люде, на ранок, виступаючи у дальшу дорогу, наче не дощ сіяв дрібний та холодний, а світило ясне весняне сонечко.

Кілько день так рушалися, не памятаю. Одним словом опинилися у великому селі уманському — Янополі. Веселий настрій якось разом пропав. Ще ніхто нічого не знав про ситуацію, а настрою не було.

Мало помалу долізли чутки до нас, що ми оточені та певно оттут, казали, і кінець нам буде.

Підрахували набої, яких і лічити не було що.

Може по десятку й приходилося на стрільця — не знаю у всякім разі не більше. Виходило, що встряваючи у бій, кінчимо істнування. Ґенерал Омельянович-Павленко, як і завше в тяжкі хвилини занедужав, а команду передав Тютюнникові, говорили в частинах.

Та якби й не говорили такого, то все одно завше уповали на Тютюнника, а не на коменданта армії. Темної, глухої ночи рушили у темряву. Тихо сунулися, проштовхуючи грязюку в колесах патиками. Наче тісто, тільки більше круте та вязко накручувалося багно на колеса, а відтак на оси, утруднюючи й без того тяжку дорогу. Тай довга ж була дорога — безконешна. Раз у раз оглядалися, хоч нічого не було видно, чи не доганяють. Уже й ніч втікла, а ми все йшли не спиняючись і на короткий відпочинок. Десь біля обіду дігнав нас комендант армії. Веселий, говіркий; догадалися ми, значить вилізли з халепи. Сонце виглянуло зза голих соняшників. Зовсім весело стало, а десь вже навіть співали. Таке вже козацтво: лише натяк, що минулося недобре і вже забулося, що було хвилиночку назад. Це була остання втеча наша від бою, а з нею й перелом тактики армії. До цього часу ми лише наскакували, виконуючи часткові напади, а тепер армія вступала у фазу дійсної війни. В першу чергу за здобуття набоїв, і за ними ми рушили на Миколаїв.

Кінець першої частини.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

АНУ, ЗАГОВОРІМ ЩЕ Й ПРО СПОРТ.

Молодий і здоровий чоловік має природне бажанне визначитися перед своїми товаришами чимсь особливим, чимсь їм заімпонувати. Те бажання наші „батьки" старої школи" частенько старалися вирвати з нас з корінням тому, що після їх розуміння воно зроджувало в молодому поколінню бутність зарозумілість і тим самим підривало їх родительський авторітет. Завзяття і солідарність з якою батьки старої школи переводили борбу з „бутою" молодого покоління довело до того, що їх діти ставали затурканими, покірними овечками, без ініціятиви і сміливих гадок, склонні на сліпо підчинятися всякій другій сильнішій індивідуальности, ставали рабами без огляду на те, чи це був селянин, інтелігент чи робітник. Знова з тих, яких батьки старої школи не змогли приборкати, ставали звичайні завадіяки, пяниці, злодії або воєнні типи погромщиків і горлорізів і знова без огляду чи це був селянин, інтелігент чи робітник. Згадуючи про це, виключаю тут заздалегідь тих молодих людей, які вже змалку мали спеціяльне замилування до чогось иншого як музика, малярство, література, фільозофія чи яка небудь инша штука чи наука, бо маю на увазі людей звичайних, які є в поражаючій більшости.

І покірна овечка зле, а горлоріз ще гірше. А щоби їх не було, то не треба боротися з природними і благородними бажаннями молодого покоління, не здавлювати його молодечих поривів, а піти йому на зустріч і звести його на властиві шляхи. А тим місцем, де природна бута молодіжи може набрати шляхотних форм, є спорт.

Спорт виховує фізично і духово сильні одиниці. Вже само почуття фізичної сили впливає додатно на людську душу. Спорт, гартує духа безпосередно. В нім кождий охочий знайде нагоду до змагань, а бажання „показати себе", викреше в нім терпеливість, витревалість, дисципліну і силу волі, без яких то духових прикмет він ніколи не може числити на великий успіх в своїм життю.

Закони і правила, якими обложені всякі змагання навчать його характерности, бо вони змушують з противником чесно поступати. Його очи все будуть звернені на сильнійшого з яким він забажає зміряти свої сили; зате він пошанує слабшого, бо буде знати з яким то трудом здобувається в життю навіть найменшу висшість. Призвичаївшися до боротьби він позбудеться страху перед всякою боротьбою і перед сліпою покорою перед сильнійшими, а це важне і з національного боку, з боку національної боротьби.

„А биттє по морді теж ушляхотнює людську душу?" — спитає мене батько старої школи, маючи на увазі борбу на пястуки, яка є найяскравійшим образом спортових змагань.

Без сумніву, що так! А на доказ послухайте моєї історії, яка дасть вам нагоду посміятися з моєї наївности:

По довгім ваганню і упередженню рішився я раз піти подивитися на кулачну бійку. Ух як мені серце билося! мало не вискочило з грудей! Ось думаю собі зараз виступлять два людські звірі і почнуть битися, копати, гризти себе за гортанку, буде кров, стогін, рев! Бррр, як це дико, як некультурно — думав я ще перед борбою.

І от бачу як на арену виступають два борці, неначе два льви. Яка краса, яка сила, яка легкість і скорість в рухах! А все вони люди і я чоловік. І в тій хвили я поглянув мимоходом на себе самого, та не було часу задумуватися, бо борба почалася. Ані реву, ані копання ані кусання, лише напружена, безпощадна борба на кулаки в межах строгих боксерських приписів. І хоч як хотів оден побити другого, однак жаден не ломив закона і не вдаряв низше пояса. І тут я навчився одної річи: Життя, це безпощадна борба, однак з противником борися чесно.

Перший біг минув, другий, третий. Перевага була раз по сім, раз по тім боці, оба були умучені. Однак з голосом дзвінка вони знова кидалися на себе з неменшим завзяттям і з вірою в побіду. Що за витревалість! — подумав я, ту витревалість мушу почати примінювати і в себе в щоденнім життю.

Але якось оден вдарив нехотячи другого низше пояса. Гу-уу! — загуділа товпа на протест, а я подумав: І це чесні люди, бо домагаються чесної борби.

Вкінці оден так сильно вдарив другого в щоку, що цей заточився і впав на землю. Минуло десять секунд, впавший не вставав, значить другий виграв. Виграв і годі. Це те саме, якби ви були професором гімназії і старалися о посаду. Але на ту посаду рефлектував ще оден професор і дирекція постановила того приняти, хто напише ліпшу наукову працю. Ви написали ліпшу і вас приняли, значить ви виграли. Але колиби ви замість наукової праці всунули директорови протекційні листи, ого! ми зараз закричали би гууу!!

Так само той борець виграв. Хоч кулаком, але чесно. Ми йому справили велику овацію, а він засміявся, вклонився і не зважаючи на наші оплески підійшов до свого противника і обо по приятельськи стиснули собі руки. Повірте мені, в тій сцені було богато шляхотности! Більше ніж в „уцілованню ручок" пані гофратової. Отже як бачите навіть з „биття по морді" можна богато дечого навчитися.

Я очевидно нікому не рекомендую спеціяльно кулачної борби, я навів це лише тому, бо кулачна бійка є найяскравійшим прикладом змагань. Є ріжні спорти в яких кождий чоловік має змогу виявити свої сили і здібности після власної вподоби. Є бейзбол, футбол, беекидбол, лон тенніс, бігання, пливання, ховзанка, лещети, туристика і десятки других. Я навіть не подаю поради в який спосіб забиратися до спорту, а головне, що я маю на гадці є — викликати увагу і зрозуміння до спорту. За зрозумінням буде слідувати охота, а коли буде охота, то в кождій місцевости, в якій є лише кількох Українців, може повстати спортове товариство, а навіть ті українські товариства, які вже істнують, особливо січові заведуть у себе спорт, який буде їм до вподоби.

Вагу спорту зрозуміли вже давно всі культурні народи і присвячують йому дуже богато місця у вихованню. Вагу спорту розуміли вповні старинні Греки і Римляни, коли голосили: „В здоровім тілі, здоровий дух". Зерно кинене на здорову почву приносить вдячні плоди. Так само гарні ідеї, засади етики і моралі приймаються скоро в здоровій душі і стаються її складовою частиною. Такий чоловік не трясеться перед сильнішим, а боїться тільки своєї власної совісти, має страх перед самим собою.

Знаю, що богато наших Українців належить до ріжних американських спортових товариств. Богато з них є навіть чільними професійними спортсменами. Добре було би, колиб і вони відозвалися на сторінках „Свободи" в тій справі і забрали голос. Бо хоч вони виробилися виключно завдяки власному трудови, без помочі, а може навіть проти волі „батьків старої школи", то всетаки це є їх національний і людяний обовязок не ховати того знання виключно для себе, а поділитися з ним і з меншим братом.

Е. Ляхович, Ню Йорк, Н. Й.

—o—

ВОРОГАМ І ПРИЯТЕЛЯМ МОЯ ПУБЛИЧНА ВІДПОВІДЬ.

З приводу моєї візити в Апостольського Делеґата у Вашинґтоні та проголощення мого меморіялу, одержав я богато листів, карток, телеграм з признанием, запитами і осудами. Ті послідні були анонімні, бо ті, що осуджували, боялися покласти свої імена, і подати свої адреси. Ось тому то головно їм відповідаю отсею публичною дорогою:

Відповідаю навіть укритим ворогам, бо придержуюся слів св. о. Ігнатія: Не завстиджуй ворога, щоби не загородити йому дороги до спасення.

1) Непідписаному з Ню Йорку: Я все виконував і виконувати буду те, що наказує 4. заповідь Божа і не дозволю бити в лице свого давнійшого отця духовного і учителя. Не дозволю позбавляти його хліба на старі роки за його ревну душпастирську і народну працю. Я буду його боронити, поки моїх сил стане, бо цеж мій християнський і людський обовязок. Буду боронити, хоч би прийшлося мені за те терпіти.

2) Анонімному авторови з Клівленд: Бл. п. епископ Стефан Сотер Ортинський наказував мені не кривити ніколи душею, тому я все і всюди називаю біле білим а чорне чорним і так буду робити ціле своє життя.

3) Бувшим анонімним парафіянам з Филаделфії, Па.: „Чи то правда, що піп Петрівський пристав до большевиків?"

Ні, мої любі давні парафіяне, це неправда. Але як найдете таких большевиків, що люблять Ісуса Христа і жиють праведно після Божої науки, то поздоровіть їх красно від мене і попросіть о ювилейний дар для мене, бо моє убожество вам всім добре відоме, а я і так в тім році обходжу 20-літну річницю свого свячення і прибуття з бл. п. еп. Кир Сотером до Америки.

4) А своїм, вже не анонімним, а питаючим о раду браттям во Христі у відповіди, що робити та що з того вийде, подаю таке:

Ніхто не знає, яка з дівки вийде молодиця — каже народна приповідка. А моя гадка така як св. ап. Павла: „Хто не любить Господа Ісуса Христа — да проклят будет". Тому стійте твердо при Ісусі Христі й істині, а все буде гаразд. Добрі люде нас не опустять, а й американська опінія у Вашинґтоні є рівнож за нами — за справедливістю. Тому: Горі імієм сердца.

5) Всіх — ворогів і приятелів — щиро здоровлю і прошу, щоби, посилаючи мені святочні чи другі желання, не забували за великодний дар на Рідну Школу, бо такий був заклик і його треба шанувати.

о. В. Петрівський,
Нантикок, Па.

ДОМАГАЄТЬСЯ 100 ТИСЯЧ ВІДШКОДОВАННЯ ВІД ЧАСОПИСУ.

Ґрент В. Морден, канадійський фінанеїст і посол до доміні яльного парляменту, оскаржив видавництво „Финеншел Таймс" у Монтреалі за очернення і домагається сто тисяч долярів відшкодовання. Допис мав містити в собі минувші події з життя Ґрента і був під заголовком „Внутрішні оповідання з вулиці".

ВІДОЗВА.

ВІД КІЛЬКОХ ДНІВ появляється в нашій часописи **„ОПОВІСТКА"**, в котрій проситься наше українське громадянство тут на іміграції о насилання до адміністрації Свободи своєї адреси і професії для поміщення в календарі У. Н. Союза на 1928 рік.

Щоб улекшити сю справу нашим ріжним професіоністам та підприємцям, понизше подається для сеї цілі купон і проситься кождого і всіх разом точно його виповнити, вирізати і прислати до адміністрації Свободи.

При сім хочемо заявити, що сим хочеться осягнути дві цілі: Перша, подати в календарі на 1928 рік головнійші професії, культурні підприємства фінансові інституції, кооперативи і инші громадські установи поважнійшого характеру. Друге: перевести ревізію всіх українських бизнесменів в Америці, щоби мати поняття, як ми стоїмо тут під зглядом індустрії і торговлі.

Безперечно, не всі Українці бизнесмени читають наш орган і тому отсею дорогою звертаємося до сих, що її читають і будемо просити, щоб кождий з них заохочував в свойому місті виповнити сей купон або подати на письмі кождого Українця, що провадить бизнес подати його до нашої адміністрації.

К У П О Н.

....
(Напишіть під яким іменем провадите свій бизнес чи професію)

....
(Що за бизнес чи професію маєте).

....
(Тижневий оборот).

....
(Адреса)

Виповніть повисший купон і зашліть до: SVOBODA, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ЛІНҐ-ДЖІЙО

(Китайська казка).

Жив раз хлопець, Гу-Да-Ченґ звався. Мати виховала його побожно. По дорозі до школи не забув ніколи поступити до недалекої святині богині Ку-ан-їн і змовити тиху молитву. Раз при вході до святині стрінув дуже гарну дівчину. Вона вела за руку маленьку дитинку. Гу-Да-Ченґови подобалася дуже дівчина, тому спитав її, як називається і де живе. Вона трохи збентежена і з похнюпленими очима відповіла, що їй на ймення Лінґ-джійо (водний каштан), що вона дочка маляря Тсіяв а батьки її живуть на захід від тої святині. Гу-Да-Ченґ спитав її ще, чи батьки приобіцяли вже може її кому (чи заручена). Вона зарумянілась і відповіла, що ще ні. Він бажав знати, чи не схотіла би пізніше бути його жінкою. Лінґ-джійо відповіла, що цього рішати не може вона сама. Але зовсім близенько жиє старенький Сюї-Ерль-Ченґ, старий приятель її батька; він радо буде посередничити в цьому подружжю. (Без посередництва не вільно в Китаї заключити подружа). Гу-Да-Ченґ подякував за цю вістку та приобіцяв небаром знову навідатися. Йому було тоді чотирнацять літ, а малій Лінґ-джійо могло бути тринацять.

Гу-Да-Ченґ оповів своє бажання неньці. Вона сказала, що вже був би час пошукати для нього жінки, приобіцяла вишукати старого Сюї-Ерль-Ченґа і поговорити з ним. Старий Сюї був готов посередничити в подружжі. Одначе батько малої Лінґ-джійо жадав таких дорогих весільних дарунків, а мати Гу-Да-Ченґа була вбога, то годі було думати про одружіння дітей. Пізніше посередникові вдалося виклопотати, що старий Тсіяв не жадав уже так богато й заручини відбулися як ялося.

За якийсь час померла Гу-Да-Ченґова бабуся. Він мусів при боці своєї матері взяти участь у похоронних торжествах. Дідо і бабуся жили в провінції Гю-пе. Дідо був там учителем. Гу-Да-Ченґ вибрався в дорогу тай за кілька тижнів дійшов щасливо до ціли. Дідо приняв його дуже ввічливо тай ще після похоронів задержав кілька місяців у себе. Коли Гу-Да-Ченґ вкінці хотів відійти, дідо занедужав також і до кількох місяців помер. Гу-Да-Ченґ зобовязався був, що свояків своїх похоронить на рідній землі. Винаймив віз і коні, поклав домовини діда й баби та вибрався у дорогу у рідний край. Дорога була лиха, тому лише помало їхалося. По дорозі довідався, що ватага розбійників, яких кілька тисяч людей, напала в обі провінції Гу-нан і Гу-пе. Щоби не впасти опришкам у руки, постановив схоронитися в далеке село і там переховуватися.

Раз у тому селі зявилася якась стара жінка й розказувала, що опришки прогнали її з рідного краю й тепер вона шукає пристановища. Все ще могла би робити всяку роботу, за харч і хату готова ціле життя служити за наймичку. Селяне висміяли її й ніхто не хотів приняти її. Гу-Да-Ченґ один змилосердився над нею й сказав, що готов доти держати її, доки сам тут мусить іще бути. Бабуся радо згодилася. Показалося, що вона дуже працьовита і пожиточна. Дбала про свого молодого пана наче рідна мати, але й було зганить його як мати, коли чим провинився.

Богато місяців жили обоє разом. Колиж усе ще не вспокоїлося, старенька Гу-Да-Ченґови радила на все остатися в селі й уже дальше не мандрувати. Сказала теж, що пошукає для нього жінку. Одначе Гу-Да-Ченґ сказав, що він уже заручений тай не може оженитися з иншою дівчиною. Стара все й все говорила про одружіння. Гу-Да-Ченґ думав, що вона не найде нікого, хто віддав би свою дочку йому, втікачеви з инших сторін, тому позволив їй говорити, але не брав тої справи поважно. Одного дня стара сказала, що приготовить весільне ложе й нині вечером приведе молододу жінку. Хай вечером засвітить лямпу й жде, аж прийде молода. Гу-Да-Ченґ не відповів на те нічого. Вечером зітхаючи ждав на призначену йому подругу. Около третьої нічної варти (11 до 1 год. в ночі) почув нараз, що хтось на подвірю плаче. Гу-Да-Ченґ вийшов спішно на двір і побачив по весільному зодягнену дівчину, що сиділа на його порозі. Приязно спитав її, чому вона така сумна і відкіля приходить. Щойно по хвилі сказала дівчина:

— Хочуть мене проти моєї волі віддати до твого дому. Мене ще дитиною заручили з Гу-Да-Ченґом, але він багато місяців тому виїхав до Гу-пе тай не вернувся. Ваша бабуся силою привела мене сюди й хоче одружити мене з вами. Але я не хочу. І хоч би ви присилували моє тіло, то ніколи не приневолите мого серця а мені й вам не буде добра з того одружіння.

Гу-Да-Ченґ слухав із здивуванням і спитав:

— Так? Чи можливе це? Чи ти дійсно є та маленька Лінґ джійо?

Коли дівчина притакнула, взяв він її щиро за руку і признався хто він. Дівчина видивилася на нього, не хотіла повірити, але при слабім місячнім сяйві не могла пізнати його. Гу-Да-Ченґ запровадив її скоро в хату, а як там пізнали одно одного, перемінився їх смуток у радість і сміх. Розказували собі свою долю й знову плакали. Розбишаки зайняли родинне місто Лінґ-джійо й сплюндрували його, а населення розбіглося по всім усюдам. Також маляр Тсіяв рятувався втечею зі своєю семею й найшов нове пристановище недалеко міста Чанґ-Ша. А що родина дівчини вже нічого не чула про Гу-Да-Ченґа тай дівчину мусіли звінчати на чотирнацятому році життя, то маляр Тсіяв заручив свою дочку з сином родини Чоу. В ті неспокійні часи не могли відбути всі обряди, тому рішили вишукати в календарі щасливий день і потім відіслати дівчину у дім батьків її будучого мужа. Лінґ-джійо даремно противилася цьому одружінню тай ніщо їй не помогло, коли вона в день шлюбу не хотіла вмитися, зачесатися та сісти на віз. Батько приказав службі на силу посадити її на віз. Поїхали. По дорозі віз перевернувся, молода вилетіла далеко на дорогу. В цюж хвилю наблизилися носилки, а один із чотирьох носильників поспитав:

— Чи ця дівчина то наречена з дому Чоу?

Коли потвердили це питання, відповів він:

— Коли так, то добре. Нам приказали молоду принести в цих носилках. Прошу вас, панночко, всідайте.

Ледви Лінґ-джійо всіла у носилки, носильники побігли скоро наче на крилах. Перед хатою Гу-Да-Ченґа поставили носилки, старенька бабуся відчинила дверцята, помогла дівчині Лінґ-джійо висісти й сказала:

— То хата твого нареченого. Не плач уже, лише входи весело й скажи, що теща зараз прийде.

Гу-Да-Ченґ подумав собі, що ця старенька бабуся то мусить бути якийсь добрий дух, тому принесли їй зараз у жертві винну галузку. Молодята вірили, що бабуся додержить слова та пришле небаром матір Гу-Да-Ченґа.

Мати Гу-Да-Ченґа підчас нападу опришків на місто рятувалася, як і богато инших, утечею і укривалася довго в горах. Одного дня прийшла якась задихана жінка й кликала вже здалека:

— Опришки йдуть!

Утікачі як стій розбіглися. Гу-Да-Ченґова мати осталась небаром сама. Тоді до неї підійшов якийсь молодець із конем і просив її сідати й їхати з ним. Бабуся не допитувалася довго, всіла на коня, молодець сів позад неї й пігнали наче на крилах. Під вечір доїхали до якогось озера. Кінь пігнав через воду тай навіть ніг не замочив. Небаром були вже на другому березі. Молодець зліз з коня, поміг злізти бабусі, вказав на недалеку хату й сказав:

— Ідіть у цю хату, там вас неспокійно вижидають.

Тимчасом кінь перемінився в перо величини стопи, на нього сів молодець і полетів відси не пращаючись. Бабуся зі счудовання забула подякувати. Пійшла до вказаної хати тай найшла тут свого сина з молодою його жінкою. Велика була радість. Не могли нарозпитуватися одно одного. Вони вірили, що то була сама богиня Куан-їн, а служила за наймичку стільки місяців Гу-Да-Ченґови і привела до нього тих, кого він любив. Дякували їй від щирого серця та почитали її відтепер ще більше як колись. Гу-Да-Ченґ купив собі в селі трохи поля, остався на місці та вже не вертався у свою колишню батьківщину.

Переклав **М. Тр...ий.**

ДЛЯ КАЛЄНДАРЯ У. Н. СОЮЗА НА 1928 РІК.

Проситься українських лікарів, дентистів, адвокатів, учителів, бизнесменів, як купців, ріел-естейтменів, контракторів, та інших **професіоналістів і підприємців** в усіх містах Злучених Держав, подати свої адреси для поміщення в калєндарі У. Н. Союза на 1928 рік.

Також просимо подати, де є і як називаються українські **банки, будівляно - позичкові спілки, кооперативи, Народні Доми** й інші підприємства.

Також, де є **українсько-американські школи** з правом прилюдности.

І вкінці усі українські **культурні товариства й інституції** (як музичні школи, хори, театри) і **громадські установи** (клюби, товариства).

Просимо поспішитися з присилкою. Рененець до 30-го мая с. р.

Се в інтересі кождого громадянина і всіх українських установ в Америці, бо імена й адреси будуть подані поазбучно і будуть в руках 20,000 членів У. Н. Союза через цілий рік.

Адресувати:

„S V O B O D A"
Box 346
JERSEY CITY, N. J.

Видавництво У. Н. Союза.

ТЕАТР І МУЗИКА.

ДВІ ВЕЛИКІ ШТУКИ В ТЕАТРІ РОКСІ В НЮ ЙОРКУ.

„Alaskan Adventures" і „The Love Thrill".

С. Л. Ротафел вибрав на слідуючий теждень, що починається дня 7. мая, подвійну програму. Обнимає вона „Алескен Адвенчерз" (Пригоди на Алясці), яку гроло підприємство Пате, та „Де Лав Трил", яку виставило Універсал, з Дорою Ла Планте в головній ролі.

„Алясканські Пригоди" зображають життя на далекій півночи. Три роки капітан Джек Робертсон збирав сі дані.

„Де Лав Трил" се весела комедія. Директором у ній був Милард Веб. Дора Ла Плянте має головну ролю, а їй до помочи стоять Том Мур, Браент Вошберн і Джокелін Лі.

У звязку з виставою „Аляскаських Пригод" виступить на сцені театру Роксі самий капітан Робертсон. Його образ уважають одною з найкращих фільм про пригоди, які коли небудь зроблено. Акція обертається довкола Арта Янга, відомого зі своєї вправи в стрілянню стрілами з лука. Його подвиги на далекій півночи мають велике значінне для всякого, хто цікавиться життєм під бігуном.

ГАРКАВЕНКО В БОСТОНІ.

В Бостоні в четвер, 12-го мая, відбудеться борба, на котру бостонські любимці спорту довго чекали. Гаркавенко буде боротися з Пат Мік-Ґіл до побіди. Хто такий Пат Мік-Ґіл, всі добре знають і хто в тій борбі побідить, буде відтак обовязаний боротися з Стренґлер Луїсом. Мік-Ґіл вірить, що він скоро положить Гаркавенка, але що скаже Гаркавенко, побачимо в четвер, 12-го мая в Гренд Опера Гавз. Ся борба викликує велике заінтересованне.

(Огол.)

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ПРОТОКОЛ

РІЧНОГО ЗАСІДАННЯ ГОЛОВНОГО УРЯДУ У. Н. СОЮЗА,

відбувшогося в днях від 16.—18. лютого 1927 р.

(Продовженне)

В тім році увійшли в життє нові роди обезпечення для повнолітних і дітий, ухвалені послідною ковенвенцією, а саме: Обезпеченне з вкладками до 70 року життя; Обезпеченне з вкладками протягом 20 літ, платне по смерти члена і Обезпеченне, платне за життя з вкладками протягом 20 літ, так зване 20-літне Ендавмент, і Обезпеченне дітий, з вкладками до 70 року життя. У всіх нових родах є відповідні звороти на случай їх перерви, а то: зворот готівки, цертифікат оплаченого обезпечення, або безплатне продовженне обезпечення на означений час. То безплатне продовженне в даних случаях доходить і до десяток літ.

Новий рід діточого обезпечення після табельки ч. 2. ріжниться від старого тим, що не лиш дає висше обезпеченне, але й вартісні звороти, подібно як в нових родах для повнолітних. В новім роді обезпечення діточого платиться вкладку в двоє висшу, то є 50 ц. місячно, але і користи о много висші, як в старім роді, бо коли діточе обезпеченне за 25 ц. місячно кінчиться, коли дитина перейде 18 рік життя, то нове обезпеченне після табельки 2-ої за 50 ц. місячної вкладки продовжується дальше аж до смерти з вкладками до 70 року життя. В новім роді обезпечення діточого по трох роках є звороти, як: безплатне продовженне на повну суму на означений час або на означену суму аж до смерти. Ті звороти збільшаються в міру часу по 4-ох літах, 5-ох і т. д. По 10-ох роках плачення вкладок, кромі повисших, можна дістати ще й зворот готівкою. Ріжниця межи 1-ою а 2-ою табелькою діточого обезпечення є така:

В 1-ій табельці той, що обезпечує дитину, є сам обезпечений на случай смерти дитини до висоти $400, а коли дитина пережиє 18 рік життя, то се обезпеченне кінчиться без жадних зворотів ні для того, що дитину обезпечував, ні для самої дитини.

В 2-ій табельці за 50 ц. місячної вкладки, хто обезпечує дитину, то не лиш сам має обезпеченне доки дитина не пережиє 18 року життя, але така дитина, дійшовши того віку, може остатися в тім обезпеченню аж до смерти, платячи вкладки найдальше до 70 року життя. В тім роді обезпечення, дійшовшій до повнолітности дитині, той, що її обезпечував, може передати право на виплачене обезпеченне, може передати право до звороту части вплачених ним вкладок, а коли не зробить ні одного ні другого, то тая дитина автоматично остається обезпеченою безплатно на повну суму на дальших 17 до 22 років.

Табельки нових родів обезпечення для повнолітних і дітий з всіма зворотами, обчисленими після віку і часу плачення вкладок на протяг перших 20 літ, є зложені в осібну книгу на 62 сторін битого друку, подібно, як мають асекураційні агенти. Таку одну книгу вислано до кождого відділу на руки секретаря, котрого обовязком є при уступленню з уряду передавати її свому наслідникови.

В статуті є поміщені тільки головні табельки, відносячіся до висоти вкладок і їх поділу по фондам. За подрібними обчисленнями, відносячимися до кождого віку в кождім роді і клясі обезпечення, треба глядати в осібній, висше описаній, до того книжці, а яка мусить находитися в кождого відділового секретаря.

На жаль треба ствердити, що много відділових секретарів не визнається ще як слід в тих обчисленнях і табелях та через те акція єднання нових членів до нових родів обезпечення не розвивається як слід, бо поки-що маємо ледви 107 членів повнолітних і 397 дітий в нових родах обезпечення.

Для нових родів обезпечення дотеперішні способи і средства агітаційні показуються невистарчаючими. Бо хоч в дійсности наплив нових членів на нові роди обезпечення є рівний майже у всіх місяцях року і число так обезпечених членів заєдно зростає, однак се далеко невистарчає на покриттє зобовязань, вложених на організацію тими новими родами.

Щоби ті нові роди організація могла з успіхом вести, то конечним є з початку дістати відповідне число членів і для того в тім напрямку потрібно повести плянову систематичну акцію. Акція така вимагає ширшого знання асекураційного діла і організаційного хисту такого, як мають асекураційні агенти. Такого знання і вправи наші відділові секретарі можуть набрати тільки на підставі довшої практики. Що-річні зміни відділових секретарів всегда були перешкодою в поступі організації, бо заким вибраний новий секретар вспів навчитися діловодства і набрати досвіду, то тим часом минав рік і вибирали другого. В той спосіб ширший загал членів за 33 роки істновання мав нагоду близше з тим діловодством обзнакомитися, так що днесь і легко о кандидата на секретаря і о поміч секретареви від старших членів. Однак нові роди є новістю в організації, їх обчислення вкладок і користий є скомплікування і не легкі до вирозуміння. Мають для кождої кляси, суми обезпечення і ріжного віку осібні табелі, та заким з ними обзнакомиться ширший загал членів так, як з старим родом обезпечення, мине богато часу.

Справа однак вимагає приспішення того обзнакомлення з новими родами обезпечення, бодай відділових урядників, а передовсім секретарів, бо щоби можна ті нові роди успішно вести і розвивати, треба більшого числа членів в них обезпечених, треба, щоби секретарі ті нові роди і їх користи як найскорше зрозуміли і вміли сами орієнтуватися в табельках до тої міри, щоби могли до вступлювання членів заохочувати, та я побоююся, що як раз через вічні зміни відділових секретарів ми не в силі виробити собі сталих і таких агентів-секретарів-діловодчиків, без яких нові роди поширити не дадуться. Наша співпраця з ними посередництвом почти для вироблення таких діловодчиків не вистарчає, тому не можна дивуватися, що ми з новими родами значно не поступили і не можна сподіватися, що без зміни тихже обставин в найблизшій будучности поступимо значнійше. Фактом є, що на нові роди поки-що приступають лишень одиниці, котрі всю вартість таких родів обезпечення знали ще заким ми їх в нашій організації завели, яко асекураційні агенти, бізнесмени, або такі, що на такі роди є або були обезпечені в ріжних асекураційних компаніях, а таких є замало, аби наші нові роди виповнити бодай до тої міри, щоби їх веденне організації оплачувалося.

Дотепер організація полягає на безкористовній праці великого числа безплатних діловодчиків і тому могли бути низькі членські вкладки. Нові роди обезпечення, то цілком бізнесова справа і не можна сподіватися, що і її поведеться як слід безплатно. Та хоч ми ще маємо поки-що досить людий охочих до безплатної організаційної праці, то їх що раз менче і нове поколінне, яке вже доростає, виховане на американській засаді, що час то гроші, безкористовно такої роботи продовжати не буде. Над тим ми мусіли подумати та зарядити такий поділ фонду адміністраційного в нових родах обезпечення, який міг би дати і відділовому діловодчикови, а саме організаторови-секретареви по можности відповідну заплату за його організаційну роботу. І се повинно бути причиною, щоби робота з новими родами повелася і розвилася ще красше, як дотеперішня з старими родами. Так як жаден американський бізнес не може вестися за дурно і жадна асекурація без платних агентів обійтися не може, так і наша організація не довго вже безкористовною патріотичною роботою своїх діловодчиків жити може. До того треба заздалегідь приготовлятися. Над тим повинен думати не лиш уряд, але передовсім члени-співвласники організації, котрі тую організацію будували не лиш на часок свого життя, але для свого покоління, а передовсім ті, що в малку дітий своїх до тої організації вписали і за свою уважати і цінити привчили. Ті, котрі тую організацію з нічого створили і довели до нинішних розмірів та бажають, щоби вона в поступі ніколи не уставала. Приходить отже час, що організації потреба більше сталих, більше кваліфікованих і більше надгороджуваних організаційних робітників, яких вона сама собі мусить виробити і таку акцію вже від тепер мусить зачинати. Справу тую треба на тім засіданню ширше обговорити.

Много старших членів, розуміючи користи нових родів обезпечення, бажають своє старе обезпеченне замінити за нове. Така заміна є неможлива з тої простої причини, що вкладки старого рода обезпечення не були обчислені на таку можливість. Вкладки старого рода обезпечення оплачували тільки ці права, які дає старий рід, а то: посмертну запомогу, коли до послідної хвилі вкладки були вплачені. В старім роді нема жадного кредиту, жадних зворотів, які би можна заміняти на оплату іншого рода обезпечення. А і нових родів не можна міняти одні за другі, бо і вони не є собі однакові правами ні вкладками. Кождий має тільки такі особисті права, які відповідними вкладками оплачує.

Дехто думає, що коли конвенція ухвалила 20-літне обезпеченне, платне за життя, так зване Ендавмент, а він вже в організації таке число літ обезпечений в старім роді, приміром на $1000, то йому вистарчить грамоту „зценчувати", аби тую тисячку за життя готівкою дістати, не здаючи собі рахунку з того, що він протягом 20 літ в старім роді обезпечення платив тільки таку вкладку, яка вистарчала лишень на покриттє виплати посмертної запомоги в такій сумі, в разі його смерти. Що ті вкладки не були вистарчаючі, аби покрити 20-літний риск посмертної виплати і еще вистарчали на зворот повної суми $1000. Що вкладки старого рода обезпечення є так низькі, що навіть з процентами ніколи перед смертю не зложать повної суми обезпечення. Що за ті вкладки нічого більше виміняти ані дати не можна, тільки одну посмертну запомогу так, як було зразу призначено. Таким заєдно треба тлумачити, що за нові привілеї в нових родах обезпечення треба осібно відповідні до того вкладки вложити.

На підставі таких домагань і факту, що хоч як сильне було домаганнє створення нових родів обезпечення в організації, кандидатів до них поки-що замало, можна здогадуватися, що це бажанне нових родів опиралося на бажанню мати всі користи, які ті нові роди дають, але не бажано їх оплачувати. Це слідно ще й з того, що навіть ті, котрі ті нові роди ухвалили, поки-що до них не вписалися. А вписуються на разі тільки ті, що розуміють, що за більші користи більші вкладки мусять бути і переважно молодь переходяча з молодечого департаменту, яка не лиш знає, що бувають всілякі роди асекурації, але і всілякі їх оплати, оперті на статистичних обчисленнях можливости прожиття і смертности з довголітної практики асекураційного діла взяті.

Ми тільки поступаємо за великим розвитком асекураціїзабезпечення в Зл. Державах і У. Н. Союз при тім, що вже має, певно не спиниться, тай тому ширенне свідомости нашого організаційного діла серед загалу членів, а вперешу чергу серед тих, що се діло для організації вести мусять, є одним з найважнійших і сталих завдань, чого дотеперішними способами і средствами в повні осягнути не дасться.

У. Н. Союз поширився вже до таких розмірів, що й його домівка сталася для поширеної праці гол. канцелярії невідповідною. Тут вже нема кута, щоби не був завалений рекордами організації до тої міри, що й не легко в них орієнтуватися, не то щоб з роботою розложитися так, як того потреба вимагає. Тут вже й тісно і небезпечно. Для того, кінчаючи своє справозданне, мушу признати, що в даних обставинах вислід цілорічної організаційної роботи являється вдоволяючим дійсно, як се гол. предсідатель при отворенню заявив, вислідом щирої і солідарної співпраці гол. і відділових урядників та попертя зі сторони всего загалу членів. Та коли й були які неправильности або тертя між інтересованими, то тільки задля висше описаних обставин. Від себе скажу, що я старався свої обовязки виконувати по можности сил і обставин, але, як кажуть, що де є робота, там і помилки мусять бути, тому я не лиш о критику, але й о вирозуміння прошу.

О скільки я вповні відвічальний за рекордове діловодство У. Н. Союза як гол. рекордовий секретар, то кромі того яко член екзекутивного комітету і комітету редакційного поношу співвідвічальність за діяльність тихже, і як такий згори приймаю припадаючу на мене пяту часть, без огляду, чи то буде признаннє чи догана.

(Дальше буде)

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

В місті Ст. Луисі, в стейті Мезуре, помер член У. Н. Союза **Григорій Машталер.**

Дня 24. квітня, на само Воскресення Христове, мав він у фабриці нещасний випадок; триби машини схопили йому праву ногу та поламали її так сильно, що її треба було відтяти. Наслідком сього стратив він тільки крови, що в три дні по операції помер.

Покійний родився в селі Золотій Слободі, в бережанськім повіті, в Галичині. Літ мав кола 40. До У. Н. Союза приступив скоро по своїм приїзді в Америку, в 1911 році, маючи тоді 24 роки. Був він примірним членом Братства Св. Володимира Великого, відділу У. Н. Союза 179.

Похоронами занялося було се Братство, яке доложило всіх старань, щоби похорони відбулися як найкраще та щоби вдова й сироти мали потіху.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

ТОРП, ВІС.

Малі числом, але хочемо бути сильні духом.

Читаючи „Свободу", бачу, що майже кожда громада дає про себе знати, як то вона розвивається, як дбає про свої національні справи, а головно нема числа, щоби не було виказу оголошення жертви на Рідний Край.

Нераз я думав над сим і жалував, що наша кольонія дуже маленька і не може себе поставити на рівні з другими, та ділами доказати, що й ми жиємо і в нас серце українське, хоч нас лиш є кільканайцять тут родин.

Але я помилявся. Я тепер побачив, що коли є кому заговорити до нас по щирости, і коли є кому запукати до нашого серця, то помимо цего, що громада маленька числом, може вона дорівнати і більшій громаді. А за примір нехай послужить хочби і цей факт.

Ми збудували тут маленьку церковцю, щоби було можна часом деколи запросити священика на відправу. Вже другий раз ми мали нагоду витати у себе пароха з української прав. церкви з Міннеаполіс, о. Михайла Запаринюка. Вже другий раз ми мали нагоду почути його науку і його патріотичний зазив, який пригадав нам наш громадський обовязок зглядом рідного краю. У Великодний Понеділок, по Службі Божій, при спільнім свяченім о. Михайло Запаринюк візвав горячою промовою присутних до жертви на Рідну Школу до старого краю. Присутні не відказались і зложили на руки о. Запаринюка $20.15.

Нас тут хоч дуже маленька горсточка в околиці Торп, Віс., але при Божій помочи підемо вперед. Я думаю, що слова нашого душпастиря не підуть на вітер і ми за його радою збудуємо ще Народний Дім, де би можна утворити школу для наших діточок, давати вистави та уряджувати збори. Тож Браття Українці з Торп вперед! Хоч числом будемо малі, але дух най буде сильний, а вкоротці і „Батько Союз" завитає до нас і прийме нас під свій омофор, між своїх членів. Тільки вперед!

Стефан Макара.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ